

Lär känna

Drottning Lovisa Ulrika

Änkedrottning Lovisa Ulrika, Lorens Pasch d.y. (1733–1805) 1775, olja på duk, 242x178 cm, Nationalmuseum

Drottning Lovisa Ulrika föddes år 1720 i Preussen, i dagens Tyskland. Hon gifte sig med den svenske tronarvingen Adolf Fredrik. Deras son Gustav kom senare att bli kung Gustav III. Lovisa Ulrika var drottning mellan 1751 och 1771. Hon ville gärna bestämma, men det fick hon inte alltid. Hon älskade kultur, böcker och vetenskap. Hon dog år 1782.

Prinsessa i Preussen

När Lovisa Ulrika var liten och växte upp i kungariket Preussen så hade hon det väldigt bra – hon var prinsessa. Då hette hon Luise Ulrike. Preussen var ett stort land på 1700-talet och låg ungefär där Tyskland ligger idag. Hon fick lära sig mycket och hon älskade att läsa böcker. Hon kunde sex olika språk. En av hennes bästa vänner hette Voltaire och var en mycket känd fransk filosof. De skrev många brev till varandra. När hon var 20 år frågade den blivande svenske kungen Adolf Fredrik om hon ville gifta sig med honom.

Sverige var inte som hemma

När Lovisa Ulrika hade gift sig med Adolf Fredrik blev hon kronprinsessa och flyttade till Stockholm. Sverige var ett fattigt land i jämförelse med Preussen. Lovisa Ulrika försökte göra Sverige lite finare, modernare, smartare och bättre. Hon tyckte att Sverige behövde mer konst, dans, teater och böcker! Hon gjorde fint i slotten och byggde bibliotek och visade upp sina samlingar med stenar och insekter. Carl von Linné hjälpte henne att få det prydligt. Hon startade olika klubbar där människor kunde träffas och prata om sina intressen, böcker och vetenskap och så.

Ville gärna vara med och bestämma...

När kung Karl XII dog 1718 bestämde man att de framtida kungarna i Sverige inte skulle få bestämma allt längre. Så när Lovisa Ulrika blev drottning, var det inte hon och maken Adolf Fredrik som hade makten. Istället var det två

politiska partier. Det här tyckte Lovisa Ulrika var dåligt. Hon gjorde hemliga planer för att försöka ta tillbaka makten. En så kallad statskupp. Men någon i den hemliga gruppen försade sig och kuppen 1756 misslyckades.

Lovisa Ulrika, drottning av Sverige, Johan Tobias Sergel (1740–1814) 1780, porträttmask i torkad lera, 20 cm, Nationalmuseum

Mamma Lovisa Ulrika

När Kung Adolf Fredrik dog 1771 var det kronprinsen Gustavs tur att bli kung i Sverige. Lovisa Ulrika kallades då för Änkedrottning. Gustav och hans mamma var väldigt olika, men båda gillade kultur och makt. Gustav gjorde också en statskupp, och lyckades! Plötsligt var det Gustav III som bestämde allt, det tyckte mamma Lovisa Ulrika var jobbigt. Lovisa Ulrika gillade heller inte Gustavs fru, Sofia Magdalena. Lovisa Ulrika hjälpte till att sprida elaka rykten om henne. Därför var Lovisa Ulrika och Gustav långt ifrån bästa vänner.

Pierre Hubert l'Archevêque porträtterar drottning Lovisa Ulrika, Jean Eric Rehn (1717–1793) 1760-tal, laverad tuschteckning, 37x27 cm, Nationalmuseum